

Antonio VIVALDI

Antonio Vivaldi 1678-1741)

4 Mart 1678; Venedik - 28 Temmuz 1741, Viyana.

İtalyan barok klasik müzik bestecisi, virtüöz kemancı ve rahip. "Kızıl rahip" lakabıyla tanınan Vivaldi, beş yüzden fazla konçerto bestelemiştir ve konçertonun babası olarak anılır. En bilinen eseri, Dört Mevsim Konçertosu (1725) adlı eseridir. Bu muhteşem eser bile, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra uzunçalar plağın ortaya çıkışından önce pek bilinmiyordu.

Eserlerindeki çocuksu hava, 13-18 yaş arası çocuklar için yazmasından kaynaklanır.

Babası Giovanni Mattista, Brescia'lı bir fırıncının oğludur. Giovanni, 1666'da Venedik'e yerleşmiş, on yıl sonra evlendiği terzi kızı Camilla Celicchio'dan altı çocuğu oldu. Bunların içinde yalnızca en büyüğü, Antonio müzikçi oldu.

Babası, önceleri fırıncılık yapmış, daha sonra ise başarılı bir kemancı olmuştu. Kızıl saçlı

olduğu için "Rossi" takma adıyla 1685'te girdiği San Marco Katedrali'nde görev alan baba Vivaldi, oğlunu papaz olarak yetiştirmek istemişti. Ancak doğuştan astımlı olan Antoni, evde kalıyor ve babasıyla keman çalışıyordu. Vivaldi, ilk müzik eğitimini babası Giovanni Battista Vivaldi'den, sonra da Legrenzi'den almıştır. Bazen babasının yerine San Marco'da keman da çalmaya başlayan Antonio, papaz olunca da "il Prete Rosso" (Kızıl papaz) diye anılmıştır.

Bir papaz eğitimi alan Antonio Vivaldi 1703 yılında resmen papazlık görevine atandı. Ama aynı yıl başka bir işe daha girdi. Pio Ospedale della Pietà (Genç Kızlar Dini Yetimhanesi) adındaki bir kızlar yetimhanesinde keman öğretmeni oldu. Buradaki görevi yetim ya da sakat kızlara keman çalmayı öğretmek ve onlara konserlerde seslendirmeleri için her ay iki konçerto yazmaktı. Bu rahat ama az paralı görev, Vivaldi'ye büyük beste olanakları sağladı. Kısa süreli birkaç kesinti dışında orada

öğretmen, orkestra yöneticisi ve besteci olarak çalıştı. Öksüzler yurdunda barınan kimsesiz küçük kızlara bütün enstrümanların, hatta trompetin bile öğretilmesi Vivaldi'ye zengin tını ve renk araştırmaları yapabileceği bir toplulukla çalışma olanağı sağlıyordu. Dini servis adı altında verilen konserlerde kısa zamanda tüm Venedik soylularının olduğu kadar yabancı ziyaretçilerin de ilgisini çeken Piéta'da biz düzine kadar çalgılarının ustası kız, her çalgının öğretmenine yardımcı oluyordu. Vivaldi, bunlardan Anna Maria için iki keman konçertosu da yazmıştı. Üfleme çalgılar öğretmeni eksikliği yanında, viyolonsel için öğretmen ancak 1720'de Tartini'nin arkadaşı viyolonselci Antonio Vandini'nin atanmasıyla gerçekleşmişti.

Rahibe adaylarından oluşturduğu yaylılar orkestrası, o devirde bir kadınlar orkestrası, hele hele rahibe adaylarından oluşan bir orkestra, genel anlayışa ters düştüğü için, grubunu hep yüksek bir locanın ardında, kendileri görünmeden, sadece müziklerinin duyulduğu bir biçimde kullanmıştır.

1709 yılında bu görevinden ayrılmak zorunda kaldı. Bu dönemde Vivaldi besteci olarak dikkat çekmeye başladı. Bir Venedik soylusuna ithaf ettiği Op.1 sonat seti (12 Trio Sonatı) 1705 yılında yayımlandı.

1709'da Op.2 Keman Sonatları'nı Danimarka Kralı IV. Frederik'e ithaf eden Vivaldi, bu sıralarda konçerto yazmaya başlamıştır. Hollandalı yayıncı Estienne Roger, Vivaldi'nin 12 konçertodan oluşan L'estro Harmonico adlı eserini yayımladı. Bu dönemin en etkili müziksel yayını oldu.

El yazması konçertolardan viyolonsel için yazılanları, 1708-1709 karnavalında Venedik'te bulunan müzikçi Franz Horneck kopya etmişti. Böylece bir viyolonsel konçertoları da

Schönburn kitaplığına ulaşarak kaybolmaktan kurtulmuştur.

Almanya dışına hiç çıkmayan Bach'ın müziğinin İtalyan yanının oluşmasında önemli bir yeri vardır. 1714'te Vivaldi'nin konçertolarını duyan Quantz, Albinoni ile birlikte Vivaldi'ye konçertoda reform yapmaları için ödenek bağlamıştır.

1723 ile 1724'te Roma'daki karnaval mevsimi için üç opera yazdı. Yine 1723'te Vivaldi, Pieta'nın yöneticileriyle ayda iki konçerto besteleme konusunda anlaştı. 1725'te yazdığı eseri Op.8, Il cimento dell'armonico e dell'inventione ile ünü daha da yayıldı.

Bu yıllarda opera sanatçısı Anna Giraud ile ilişkisi başladı. 1737'de görevde yaptığı Ferrara'nın yöneticileriyle Vivaldi arasında sergilenen operaların seçimi konusunda çıkan anlaşmazlık Vivaldi'nin işinden olmasına yol açtı.

Bu olayın ardından Vivaldi, Amsterdam'a yerleşti. 1741'de Graz'da Anna'yı dinlemek için Avusturya'ya yaptığı yolculuğu sırasında Viyana'da konakladığı bir dulun evinde öldü. Hemen aynı gün kimsesizler mezarlığına gömüldü. Orkestra yöneticisi ve keman ustası olarak Viyana, Mantua ve Roma'ya sayısız

konser gezisi yapan, 1723'te Roma'da Papa'nın önünde çalan Vivaldi, dünyaca tanındıktan sonra tam bir unutulmuşluğa gömülmüş sefil bir durumda öldü.

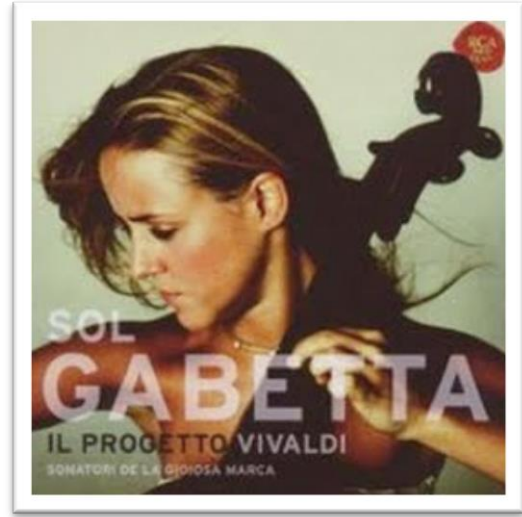
Vivaldi, farklı enstrümanlardan yararlanmayı çok seviyordu. Hiç kimse viyolonselden solo enstrüman olarak onun yararlandığı kadar yararlanmamıştır.

Fransız Barok müziğinde nefesli çalgılar ağırlıktayken, onun müziğinde yaylı çalgılar önem kazanır. 230 keman konçertosunun yanında, flüt, obua, çello, viyola, mandolin konçertoları vardır. Klasik müzikle ilgisi olmayanların bile bildiği Dört Mevsim Konçertosu en sevilen eseridir.

Kendisinin 94 tane opera yazdığını söylemesine karşın, bunların ancak 50'sinin adı saptanmıştır. Bunlar içinde tüm ya da kısmi partiyon notaları elimize geçen opera sayısı 20 civarındadır. Vivaldi'nin opera eserlerinin hepsi besteci tarafından, genel "opera seria" janrına eşit olan "dramma per musica" olarak tanımlanmışlardır.

Müzikologların, bir eserin değişik adlarla yenilenip yapımlanmasından ve besteciden ilham alınarak onun eserine benzer pastis (pasticcio) eserler yapımlanması dolayısıyla birçok eserin besteci tarafından hazırlanıp hazırlanmadığı hakkında kesin görüş bildirememektedir.

Vivaldi dünyanın en çapkın adamlarındandı. Kazanova'dan fazla sevgilisi olduğu söylenir. Papazlık o devirde her eve, her mekana en kolay girme, kadınlara en rahat, en korkusuz yaklaşma imkanı veriyordu Vivaldi'ye.. Müthiş üretken olan Vivaldi de "Bak senin için yazdım" diye tuşlara dokununca, genç kızın kalbi eriyiveriyordu. Vivaldi'nin papaz olması da, bu kadar çok eser vermesi de kadınlar yüzündendir.

Bitmek tükenmek bilmeyen bir müzik dehası olan Vivaldi'nin hırslı ve güçlü kişiliği, müziğine de yansımıştır.

Çalgı müziği biçimlerini geliştirmesindeki büyük önemi, solist çalgıyı orkestra ile karşılaştırma tekniğini geliştiren ilk besteci olması, senfoninin Haydn ve Stamitz için örnek olacak prototipini hazırlaması Vivaldi'yi XVIII. yüzyılın ilk yarısının en önemli bestecilerinden biri yapmıştır. Mendelssohn, Bach'ın eserlerini, Büyük Kantor'un ölümünden 75 yıl

sonra gün ışığına çıkardığı zaman Vivaldi'ninkiler de onlarla birlikte gömüldükleri karanlıktan çıktılar. Çünkü Bach, Vivaldi'nin pek çok eserinin başka çalgılar için düzenlemesini yapmıştı.

Vivaldi'nin ölümünden sonra tüm Avrupa kitaplıklarına, özel koleksiyonlara ve saraylara dağılan eserleri, ancak XX. yüzyılda gün ışığına çıktı. 1920 yılında Piemonte'de bir manastırda bulunan 300 konçerto ve 19 operayı kapsayan koleksiyondan başka Venedik yıllarına ait eserleri de Torino Ulusal Kitaplığı'ndadır.

Vivaldi'nin adı yüzyılımıza dek pek tanınmamış, Bach'ın tekrar keşfine kadar yüz yıl kadar unutulmuştur. Ancak 1920'den sonra yapılan araştırmalar sonucunda Vivaldi'nin yüzlerce eseri gün ışığına çıkmaya başladı. Günümüzde pek çok müzikoloğun çalışması, Vivaldi'nin önemini ortaya çıkardı ve onu, bir zamanlar Venedik'te sahip olduğu üne yeniden kavuşturdu.

Vivaldi'nin dini ve din dışı önemli ses müziği dışında sayısız çalgı müziği vardır. Yaklaşık bin eser... 75 ikili ve üçlü sonat, 23 senfoni, çeşitli enstrüman grupları için 454 konçertosu bilinir. Bunlara 43 opera, 2 oratoryo, 40 kadar dinsel eseri de eklemek gerekir.

Vivaldi'nin eserlerini numaralamak ve düzene koymak için çeşitli çalışmalar yapılmıştır. 1839'da yayımlanan A. Fuchs'un oldukça eksik tematik dizisini saymazsak, önce Antonio Fanna Vivaldi'nin eserlerini türlerine göre ayırmış ve numaralandırmıştır. Fanna'nın düzenlediği sistemde numaradan önce F harfi kullanılmış, sonraki Romen rakamı -'I' keman konçertoları olmak üzere- diğer çalgı grupları için XII'ye kadar belirlenmiştir.

1947'de İtalyan besteci Gian Francesco Malipiero'nun Roma'da yayımladığı numaralamada 'M'; 1948'de Paris'te Marc

Pincherle'nin kataloğunda 'P'; Peter Ryom'un 1974'te Leipzig'te hazırladığı düzende 'R' harfleri numaraların önünde yer almaktadır. Günümüzde ise, 1979'da genişletilen Ryom düzenlemesi (Ryom Verzeichnis – RV) kullanılmaktadır. Çeşitli kayıtlarda ve notalardaki karışıklığı önlemek için, bazen bu numaraların hepsi başlıkta kullanılmaktadır.

Ryom kataloğunun son haline göre Vivaldi'nin 819 eseri vardır. Bazı eserlerin modifiye edilmiş halleri de orijinal eserin yanına "a" ve "b" harfleri konularak belirtilmektedir. Hiçbir kaynaktan bulunmayan, keşfedilmeyi bekleyen eserleri de vardır büyük olasılıkla.

Sonradan yapılan araştırmalarda bu eserlerden 40 tanesinin Vivaldi'ye ait olmadığı kesin ya da kesine yakın olarak belirlenmiş, bunlar Ryom kataloğundan çıkarılmış ve oluşturulan "Sahte Vivaldi Eserleri Kataloğu"na taşınmıştır. Bu eserler şunlardır :

- Keman için 4 sonat (rv 13, rv 24, rv 776, rv 785)
- Flüt için 3 sonat (rv 49, rv 50, rv 809)
- Musette, fidel, flüt (veya blok flüt), obua (veya keman) için 6 sonat (rv 54-59)
- 2 blok flüt (recorder) için 1 sonat (rv 80)
- Flüt ve yaylılar için 3 konçerto (rv 89, rv 102, rv 426)
- Yaylılar için 2 senfoni (rv 116, rv 132)
- Yaylılar için 2 konçerto (rv 144, rv 148)
- Keman ve yaylılar için 4 konçerto (rv 272, rv 274, rv 338, rv 385)
- Çello ve yaylılar için 2 konçerto (rv 404, rv 415)
- Obua ve yaylılar için 3 konçerto (rv 459, rv 464, rv 465)
- 3 motet (rv 586, rv 605, rv 614)
- 3 dini opera (rv 646, rv 647, rv 648)
- 3 opera (rv 696, rv 698, rv 777 [kayıp])
- soprano için 1 kantat (rv 753)

Bunların dışında, yaklaşık 17 eserin Vivaldi'ye ait olduğu kuşkuludur.

Kayıtlardan varlığı saptanan 49 eser ise tamamen kayıptır. Bunlar:

- Çello için 1 sonat (rv 38)
- Keman için 13 konçerto (rv 174, rv 193, rv 200, rv 255, rv 290, rv 304, rv 305, rv 309, rv 316, rv 337, rv 351, rv 743[türü kesin değil], rv 752)
- 2 korno, 2 obua, 2 fagot ve yaylılar için 1 konçerto (rv 573)
- 7 motet (rv 590, rv 599, rv 619, rv 622, rv 748, rv 797, rv 804)
- 3 oratoryo (rv 643, rv 645, rv 782)
- 5 serenat (rv 688, rv 689, rv 691, rv 692, rv 694)
- 11 opera (rv 701, rv 707, rv 708, rv 713, rv 715, rv 716, rv 720, rv 721, rv 722, rv 724, rv 730)
- Soprano için 1 kantat (rv 747)
- Flüt için 3 konçerto (rv 750 - 4 ülkeler konçertosunun biri [il gran mogul] bulundu ve rv 431a numarası verildi. diğer üç konçerto: la francia, la spagna, l'inghilterro hala kayıplar.)
- 2 flüt, 2 keman, 2 fagot ve yaylılar için 1 konçerto (rv 751)
- Flüt ve yaylılar için 2 konçerto (rv 784, rv 805)
- 1 senfoni-muhtemelen yaylılar için (rv 741)

Kısmen kayıp olan 22 eser (bazı operaların kalan bölümleri yeniden yapılandırılmıştır):

- 18 opera (rv 695, rv 697, rv 699, rv 704, rv 705, rv 706, rv 710, rv 712, rv 723, rv 726, rv 731, rv 732, rv 733, rv 734, rv 735, rv 737, rv 778, rv 819)
- Keman için 3 konçerto (rv 742, rv 744, rv 745)

- Muhtemelen org için yazılmış sonat parçası (rv 746)

Kayıp ve sahte eserlerin dışında Vivaldi'nin tamamlamadan bıraktığı eserler de vardır. Bunların sayısı 42'yi bulur. Birkaçının eksik kısımları benzer eserler kullanılarak yeniden yapılandırılmış ama genelde eksik kısımlar tamamlanmadan olduğu gibi bırakılmış ve bu şekilde çalınarak kaydedilmiştir ki doğru olan da budur:

- Keman için 6 sonat (rv 4, rv 7, rv 11, rv 17, rv 37, rv 791)
- Yaylılar için 1 senfoni (rv 125)
- Keman ve yaylılar için 16 konçerto (rv 172a, rv 179a, rv 203, rv 213a, rv 270a, rv 320, rv 322, rv 360, rv 372a [eski rv 790], rv 378, rv 771, rv 772, rv 773, rv 792, rv 793, rv 794)
- Keman ve yaylılar için 1 senfoni (rv 192a)
- Flüt ve yaylılar için 2 konçerto (rv 431, rv 432)
- Obua ve yaylılar için 1 konçerto (rv 459)
- Fagot ve yaylılar için 2 konçerto (rv 468, rv 482)
- 2 keman ve yaylılar için 2 konçerto (rv 520, rv 526)
- 2 keman, 2 org ve yaylılar için 1 konçerto (rv 584)
- 4 motet (rv 615, rv 624, rv 628, rv 789)
- Keman, org ve yaylılar için 2 konçerto (rv 774, rv 775)
- Yaylılar için 1 konçerto (rv 786)
- Çello ve yaylılar için 2 konçerto (rv 787, rv 788)
- Keman, çello ve yaylılar için 1 konçerto (rv 814)

J.S. Bach'da bir Vivaldi hayranıydı. Vivaldi'nin yazdığı konçertoları, farklı enstrümanlar için düzenlemiştir. O dönemde bu tür girişimlerde bulunmak, besteci ustaya bir saygı olarak görülüyür ve hırsızlık, çalıntı olarak görülmüyordu. Sözelimi Vivaldi'nin RV552 numaralı 2 Keman ve Yaylılar için La minör Konçertosu'nun (op.3 No.8) Bach tarafından org konçertosu haline getirildiği bilinmektedir (BWV 593). Yine 4 Keman, Viyolonsel ve Yaylılar için Si Minör Konçertosu (RV 580 Op.3 No.10), Bach tarafından 4 Klavsen için uyarlanmıştır (BWV 1065).

